

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Quinta. Ostenditur ex Sanctorum Patrum doctrina, Beatam Virginem in Templo, in quo fuit à parentibus præsentata, virginitatem suam Deo expresso voto nuncupasse, atque adeo castitatem vouendi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

aut non obedire veritati, &c. sic vultu estis, vi cum spiritu corporeis, nunc carne consummemini? fascinatos illos vocat D. Paulus, quia sicut fascinari proprium est puerorum, qui à qualitatibus nocivis oculorum eos inuentum facile læduntur, & pristinam pulchritudinem, ac rubeum colorem repente amittunt; ita hi, cum iusti, & sancti essent, leui tentatione eos inuadente, instar puerorum facile cedunt, ac superantur, & cum spiritu charitatis animas eorum deaurantis feliciter diuinum famulatum coepissent, tandem peccati mortiferi luto deturpati, à Dei seruitute se subtrahunt, ac miserè intereunt. quorum sanè ruina eam inter alias frequentiore causam esse existimaucrim, quod immemores illius sententiæ: *Fili, accedens ad seruitutem Dei, prepara animam tuam ad tentationem;* dicunt illud Dauidis in corde suo: *non mouebo in eternum: sed continuo experiuntur, quod & Dauid: Aueristi faciem tuam, & factus sum conturbatus.* Sanè dum Ioannes vidit mulierem, supra cuius caput erant stellæ, & luna sub pedibus eius, gementem & plorantem, ac instar parturientis vehementer dolentem, non obscure mihi id significat animam, quæ illum perfectionis gradum attingit, vt stellæ, hoc est cælestia dona, supra caput suum collocet; mutabilem vero lunam, hoc est, bona hæc sublunaria, & mutationi obnoxia sub pedibus calcanda apponat, continuo variis tentationibus oppressa gemere incipit; at oportet tunc mihi ne animo cadere,

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito. vt quidam Poëtarum dixit: cui consonant Gregoriana illa carmina:

*ad cetera magno
Tende gradu, semper scandens, spectansque
priora;
Stare loco, mala res, ergo torpore remoso,
Vt capias, propera, donec virtutis ad arcem,
Supremumque gradum perueneris, auspice
Christo.*

*Sed melius omnibus D. Paulus his ait:
sic currite, vt comprehendatis: quasi diceret:*

ea animi gigantea fortitudine properate, qua sol, de quo Dauid: *Exultauit vt gigas ad currentem viam;* sicut enim sol horrenda peragrat signa, taurum, leonem sagittarium, & scorpionem; sic viro forti, licet occurrant tentationum tauri, scorpj, & leones, nulla ratione eis cedere debet; hoc sibi persuadens, quod sicut, quæ soli monstra occurrunt, monstra quidem nomine tenus sunt, cornua vero, ungues, dentes, sauitia, ac venenum longe ab eis absunt; ita, quæ sibi occurrunt monstra laborum; ac tentationum, monstrorum sunt velut spectra, aut simulachra quædam inania, quæ nullam contra viriliter pugnantem vim ad lædendum habent: in cuius figuram legimus, quod cum Moyses non apprehendebat colubrum, ille eum persequebatur, adeo, vt fageret, Moyses, vt ait sacer textus; cū vero illum apprehenderet, continuo in virgam, seu baculum leuaminis conuertebatur: non secus, qui laborum, ac difficultatum colubrum pettimefcens apprehendere illa tenent, ab eis vincitur; at, si viriliter illas aggreditur, in solaminis baculum ex Dei auxilio conuertuntur. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA V.

Ostenditur ex Sanctorum Patrum doctrina, beatam Virginem in Templo, in quo fuit à parentibus presentata, virginitatem suam Deo expresso Voto nuncupasse, atque adeo castitatem vouendi primam inuentricem fuisse; vbi etiam non pauca virginitatis encomia subiungimus.

INTER alia permulta, quibus Sancti Patres Virginem Deiparā adumbratam autumant, non infimum locum ex D. Ambrosij sententia

*D. Ambrosij
de nat. Virg.
Num. 17.*

Ll tentia

tentia tenet virga Aaronica, quæ simul fuit florens, & fructus germinans, in quo aperte Mariam præfigurasse constat, quæ virginitatis florem, conseruans, Christum Dominum in ætina bilem fructum nobis peperit; in eo tamen, quod nostro argumento mirum in modum congruit, egregie virga illa Beatæ Virginis typus existit, quod virga erat ex amygdalo, similis illi, cuius meminuit Ieremias: *Virgam vigilantem ego video. vbi Theodosius vertit: Virgam amygdalinam ego video. immo, & verba Numerorum non obscure id ipsum probant: Inuenit germinasse virgam Aaron in domo Leui, & turgentibus gemmis, eruperant flores, qui solis dilatatis, in amygdalas deformati sunt: sicut enim (Piccio Valeriano id attestante) amygdalus apud antiquos castitatis, & continentia symbolum fuit, & inter omnes arbores hoc habet peculiare, vt prima omnium emittat flores, ita Maria inter omnes foeminas, prima emisit votum virginitatis. Quam veritatem antequam multis modis comprobare, & illustrare aggrediar, illud certe prius dixerim in Marianam commendationem, quod eo tempore illud Beata Virgo emisit, quo foecunditas tanto precio habebatur, vt Deus ipse, tamquam rem magni precij, atque momenti illam Hebraeis polliceretur: Non erit apud te sterilis viriisque sexus: quæ verba non præceptum, sed promissionem liberam indicant, vnde est illud Psalmi: Ecce hereditas Domini, filij merces, fructus ventris: & illa alia eiusdem Dauidis benedictio: Vxor tua, sicut vitiis abundans in lateribus domus tuae: filij tui sicut nouella oliuarum in circuitu mensæ tue: Contra vero sterilitas magno opprobrio habebatur, vt non obscure indicant verba illa Isaia: In illa die apprehendent septem mulieres virum vnum dicentes: panem nostrum comedimus, vestimentis nostris operiemur; tantummodo inuocetur nomen tuum super nos, tolle opprobrium nostrum: hoc est, quan-*

do inimici victoriam de Ierusalem, & de eius viris reportabunt, manebuntque vxores viduae, & absque prole, tunc septem mulieres opprobrij vitandi causa, si steriles, & absque liberis manebunt, apprehendent virum vnum rogantes, vt secum velit nubere; ne tamen quotidianus cibus, & potus pro alimento familiae sibi quaerendus, quidquam eum retardaret, quominus earum voluntati annueret, dixerunt ei: Panem nostrum comedimus, vestimentis nostris operiemur; cuncta expensis nostris fient, solum à te postulamus, vt sterilitatis opprobrium à nobis auferas. Huius odij contra sterilitatem ea vnica causa erat, quod cum Messias ex eorum genere oriundus expectaretur, vnusquisque ex sua profapia nasciturum eum sperabat: atque hæc (ni fallor) fuit etiam causa, ob quam Rex Ezechias moleste ferebat vltimam vitæ suæ periodum iam in state, nimirum, quod deinceps ex suo semine descensurum Christum minime poterat sperare, si vitæ cum morte commutaret. atque huc facit, quod cum Iephthe voti se religione putaret astringi, vt quidquid sibi post partam victoriam primum occurrisset, Deo in holocaustum deberet offerre, filia quidem eius prima sibi occurrens, ac patris voluntatem de illa mactanda agnoscentes, continuo dixit: Pater mi, si aperuisti os tuum ad Dominum, fac mihi quodcunque pollicitus es: &c. hoc solū mihi præstita quod deprecor: Dimitte me, vt duobus mensibus circumeam montes, & plantam virginitatem meam cum sodalibus meis: tunc ergo, cum sterilitas magno despiciatui ducebatur, cum virginitatem mundus ridebat, non exigebat lex, vsus ignorabat, populus pro nihilo faciebat, & fragilis foeminarum natura vix illam sustinere possit, tunc, inquam, B. Virgo plufquam vitile, & heroicum opus aggrediens, non muliebri affectu mota, non mundi iudicium attendens, non sexus imbecillitati cedens, non carnis illecebris allecta, non denique florida iuuenture impedita, virginitatem suam perpetuo conser-

Ierem. 1.

Numer. 17.

Pier. Valer. lib. 51.

Deuter. 7.

Psal. 126.

Psal. 127.

Isai. 4.

Ibid.

4. Reg. 20.

Iud. 11.

Ibid.

conferuadam Creatori suo dicauit. quod excellentissimum opus Bernardus admirans, non temere Mariam sciscitatur: *Vbi legeras, B. Virgo, ac virginibus, quia cantant canticum nouum, quod nemo alius cantare potest, & sequuntur agnum, quocumque ierit? vbi legeras, laudatos esse, qui se castrauerunt propter regnum caelorum? vbi legeras: In carne ambulantes, non secundum carnem militamus? & qui matrimonio iungit virginem suam, bene facit, & qui non iungit, melius facit? vbi audieras: volo vos omnes esse, sicut & me ipsum, & bonum est homini, si sic permanerit secundum meum consilium. Christo ergo deuotes te exhibere virginem, & necis, quod ipsi exhiberi te oportet etiam matrem? haec ille:*

Ad rem tamen nostram propius accedens, pleraque, eaque pulchra, Patrum testimonia reperio, quae B. Virginem tum in seruanda, tum in vouenda virginitate primam fuisse proclamant. In primis Abdias Babylonicus in vita S. Bartholomaei haec eius verba refert: *Haec virgo cum exsecraretur omnem virum, prima Deo omnipotenti vouit; primam autem ideo dixi, quia ex quo Deus homo factus est, ab initio seculi, nulla hoc votum Deo obtulit; haec ergo prima inter feminas constituit in corde suo, ut diceret: Domine offero tibi virginitatem meam, cum hoc a nullo homine nec verbo didicisset, nec exemplo ad imitationem, videlicet in vita constituisset; ut virgo pro amore Dei specialiter permaneret: haec tenus Diuus Bartholomaeus; cuius verba refert, & acceptat Diuus Bonauerura lib. 1. Pharetrae cap. 5. Audite nunc Diuum Bernardum in hunc modum loquentem: Tu Virgo, non dicam preceptum virginitatis sed nec consilium, nec exemplum habebas, nisi quod Spiritus sancti vnctio docebat te de omnibus, ac sermo Dei viuis prius tibi factus est magister, quam filius; & in sermone super signum magnum apparuit ait: Offerentur Regi virgines, sed post eam: nam primatum sola vindicat sibi Maria. Diuus Antonius Bernardo consentiens, inquit: *Beata Maria est mater omnium in**

virginitate, quia prima sine precepto, consilio, vel exemplo virginitatis munus Deo obtulit; & per virginitatis votum opprobrium virginitatis abstulit, & eam in se consecrauit, & sic omnes virgines per imitationem sui genuit. Verba etiam antiquissimi Origenis in cap. 13. Matthaei non obscure idem significant, Arbitror, inquit, rationi consentaneum esse, virilis quidem puritatis in castitate primitias fuisse Iesum, muliebris vero Mariam. non enim possibile est, alij praeter hanc virginitatis primitias adscribere. D. Ambrosius, frequens Origenis imitator, de Maria palam testatur, virginitate adeo coluisse, ut virginitatis signum extulerit, & intemeratae virginitatis pium Christo vexillum leuauerit, ut verbis eius vtat. subscribit venerabilis Beda dicens: *Prima feminarum tanta virtuti se mancipare curauit; & homil. de annunciatione: Virginitate diuino munere collatum est, ut prima inter feminas Deo virginitatis munus offerret. ac tandem Rupertus in cap. 3. Cant. inquit: Dicunt, & vel e dicunt, quia votum virginitatis Deo prima vouisti item Arnoldus Abbas tract. de laud. Virginitatis expressè affirmat: Hanc Deo vouerat, & integritatem mentis & carnis consecrarat, hos Patres sequutus Albertus Magnus, eidem adimplatur sententiae in haec verba: *Beata Virgo est mater omnium in virginitate, quae prima sine precepto, consilio, vel exemplo virginitatis munus Deo obtulit, per quod omnes Virgines per imitationem virginitatis genuit. accedit Abulensis, qui super lib. 4. Regum, inquit: Sola sine exemplo placuit femina Christo; id est, non fuit aliqua, quae emisisset votum virginitatis propter Deum, ante Dominam nostram. haec ille. vade Apponius lib. in Cant. accommodat Virgini ad hoc propositum illud Canticorum: Vox turturis audita est in terra nostra; nam turtur, quia auis est castissima, typum gerit castissime Mariae, cuius instar turturis vox, emittens virginitatis votum, audita est in terra nostra, qualis a seculo nusquam personauerat. Atque hinc ortum habuere celeberrima illa epitheta, atque clarissima cognomina, quibus antiqui Patres B. Virginem**

D. Bern. ho.

1. de B. Virg.

1. Cor. 10.

1. Cor. 7.

Adias Ba.

bylus.

D. Bonau.

D. Bern. ho.

3. super mij.

1. in.

Apoc. 12.

D. Anton. 4.

1. in thea.

1. in 1. c. 20.

§ 10.

Orig. in cap. 13. Matth.

D. Ambr. li. de inu. Virg. cap. 5.

Beda Lib. 1.

Beda h. om. de Annunc.

Ruper. in 6. 3. Cant.

Alber. Mag. super missus cap. 82.

Abulens. 4. Reg. 18. q. 19

Apponius.

ginem cohonestarunt; nam D. Ambrosius vocat illam: *Virginem vexilliferam*: & *virginitatis magistram*: Epiphanius: *Principem virginum*. D. Damascenus: *Virginum Reginam*, matrem, & gloriam: Ildorus: *Virginum caput*. D. Bernardus: *Virginitatis primiceriam*. D. Augustinus: *Virginum matrem*. Sophronius: *Perfectionis originalis exemplum*. Nazianzenus: *Virginum iumen*. Idiota nomine, tamen sapientissimus: *Virginitatis principiam*; ac vniuersa Ecclesia Catholica: *Virginem virginum* luculenter eam appellat. Scio quidem, quosdam grauissimos Patres plures viros commemorare, qui ante beatam Virginem virginitatem coluerunt: nam Sybillas, virgines fuisse, necnon etiam Ieremiam, & Elitarum auctor est Diuus Hieronymus contra Iouinianum, quod idem de Elia tradit Ambrosius lib. 1. de virginibus, & Irenaeus ad Phyladelphienfes scribit, Iosue, & Melchisedech virgines fuisse: Diuus etiam Damascenus propter virginitatem, restatur, Daniele, & tres pueros diuinitus liberatos fuisse, illum quidem à leonum dentibus, hos vero à voracitate ignis in camino Babylonis. Collegium deinde Essienorum in Iudæa fuisse, qui castam vitam agebant, communis est omnium sententia non autem est vero simile, inter tot castitatis sectatores, neminem non virginem extitisse. virgines etiam vestales virginitatem coluisse innumeræ reminiscuntur historiæ: ac tandem D. Gregor. Nazianz. in Carmin. de virginitate concedit, à nonnullis illam fuisse custoditam: quod ita contigisse mihi facile suadeo, tum ex eo, quod, vt Diuus Ambrosius testatur lib. 1. de virginibus, permultæ virgines erant Tēplo deputatæ, quæ religiosè, & castè vivebant; immò D. Gregorius Nissien. sororem Moysis virginitatis cultricem fuisse asseuerat: tum etiam, quia per Isaiam iam Dominus virginibus prohibuerat, ne dicerent: *Ecce ego lignum aridum*: quia hæc dicit Dominus Eunuchis, qui custodierint sabbatha mea, & elegerint

quæ ego valui, & tenuerint sedum meum, dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, & nomen melius à filiis & filiabus: hoc est, dabo eis excellentius nomen, quàm si parentes essent plurius filiorum, & filiarum: ecce ante Mariam iam virginitas erat in vsu, & in aestimatione.

Ceterum hæc omnia asserta à nobis veritati ex Patrum doctrina, nihil præiudicant; nam in primis Vestales virgines non perpetuam, sed ad tempus virginitatem colebant, vt scribit Alexander ab Alexandro: vnde S. Ambros. lib. 1. de Virg. ad sororem suam Tom. 4. loquens de virg. quæ post longum tempus seruatæ virginitatis illam amittebant elegantiter dixit: *Perulantiore est talis integritas, cuius corruptela seniores seruatæ etati. Maria autem soror Moysis, vt tradit antiquissimus Iosephus, cui in hac re propter eius antiquitatem magna videtur adhibenda fides, coniux fuit Hur, quod & affirmat Abulenfis super Exodum: quod si quæpiam alij vsque ad mortem virginitatem seruauerunt, nullus tamen eorum voti religione illam illustravit: quare sola Virgo est, quæ prima noscitur, virginitatem suam Deo speciali voto, nuncupasse, & consecrasse: ex quo merito virginum Dux, Chorifea, & Vexillifera (vt supra tetigi) appellari meretur, cum instar Iob, qui tamquam strenuissimus Dux nullius præcedente exemplo primus fuit, qui vexillum leuauit super muros Hebron, sic ipsa, prima fuit, quæ super muros Ecclesiæ Catholicæ candidum virginitatis vexillum Christo leuauit: & sicut Euandriæ mater (vt refert Quidius) prima fuit, quæ Vestalium virginum ritum instituit, quam imitatus postea Numa Pompilius, eundem Romæ instaurauit, vt auctor est Titus Liuius; sic Deipara Maria prima fuit quæ religiosè, votu virginitatis emitendi consuetudini initium dedit: ac prima extitit, quæ virgines, non Vestales, ad conseruandum ignem materialem in templo dicatas, sed virgines ex voto Deo consecratas ignem diuini amoris in se conseruantes,*

uentes, instituit: & sicut Maria soror
 Moysis, quæ typum Mariæ gerebat, pri-
 ma fuit in usu tympani ad laudes Deo de-
 cantandas, sic B. Virgo prima exiit, in
 emittendo voto virginittis, quæ pulchre
 per tympanum adumbratur, nam sicut
 tympanum ex deficcata pœnitur anima-
 lis pelle, omnique proflus sanguine, &
 carne euacuata conficitur; sic virginittas,
 corpus, & animam ab omni carnis libi-
 dine euacuat, & ad laudes Deo decantan-
 das & se, & alios prouocat, vt his verbis
 rectè adnotauit Ambrosius lib. 2. de vir-
 ginibus, dicens: *Tunc Maria tympanum su-
 mens, choros virginales excitauit: Cantemus
 Domino, quod per mare sæculi sine seculari-
 bus fluctibus transferimus; o quantis illa vir-
 ginibus occurret, quantas complexa, ad Domi-
 num trahet dicens: hec thorum filij mei, hec
 thalamo nuptiales immaculato seruaui pu-
 dore: His consonant quæ testatur Ioan-
 nes, dum ait: Virgines esse, quæ cantant can-
 ticum nouum, quod nemo alius cantare potest.*
 Certè olim Antiqui magnum honorem
 deferbant iis, qui primi rerum inuento-
 res existebant: nam (vt alios omitam)
 Veneti (teste Blondo) plurimi quondam
 habitu sunt, eo, quod primi fuerint belli-
 corum tormentorum inuectores: Lacedæ-
 monij laudati valde, quod ense primi
 inuenerint. Anaximenes, & Anaxi-
 mander ministri è commendati, eo quod
 ante oēs initium dederint horologiis ac
 tandem Deam Arcadiæ, nomine Car-
 mentam, Euandri matrem, multis enco-
 miis efferebat prophana antiquitas, eo,
 quod Carmentorum, & Curruum arti-
 ficium prima inuenerit: si ergo semper
 primi Reipublicæ utilium rerum inuen-
 tores magno honore, & laude digni fue-
 re, quibus quæ o præconijs Deipara Ma-
 ria exaltanda erit, quæ voti virginittis,
 Christianæ reipublicæ adeo utilis, prima
 inuentrix fuit: ipsa quidem, quæ prima
 torrentia bellica, vt Veneti, ense, vt
 Lacedæmonij, horologium, vt Anaxi-
 menses, currum vt Arcadiæ Dea, sapienter
 inuenit; cum reuera virginittas voto con-

firmata, & stabilita nihil aliud sit, quàm
 spirituale quoddam tormentum belli-
 cum, Veneris arma constringens; acutissi-
 mus ensis carnis illecebras referans, regu-
 latissimum horologium, irregulares ani-
 mi motus, & furores componens; ac tan-
 dem triumphalis quidam currus ad cele-
 stem patriam illam euehens, vbi (Christo
 id attestante) *neque nubent, neque nubentur, Marc. 12.
 sederunt, sicut Angeli Dei.*

Cæterum, illud non pauci nosse desi-
 derant, quo tempore B. Virgo virginittis
 votum prima emisit. D. Thomas 3. *D. Thom 3.
 p. suæ summæ artic. 4. censet, votum ex-
 pressum suæ virginittis emisisse post fa-
 ctam desponsationem, ante tamen desi-
 derium solum illius habuisse: Antiquo-
 res tamen Patres huic sententiæ video
 refragari; nam D. Hierony. de ortu Virgi-
 nis, D. Gregor. Nissæn. orat. de natiuit. &
 antiquus Nicephor. celebris historiogra-
 phus libr. 1. cap. 7. vnanimi consensu tra-
 dunt, quod cum sacerdotes vellēt B. Vir-
 ginem, vt moris erat, nuptui dare, illam
 id respuisse, propterea; quod diceret, suam
 virginittatem Deo vouisse; ex quo illi ma-
 gna perplexitate laborare cœperunt, cum
 ex vna parte inueterata consuetudo vir-
 gines nubendi, quæ in Templo degebant,
 valde vigeret; ex alia, rem sacrilegam iu-
 dicarent, virginem Deo religioso voto
 nuncupatam marito alicui tradere. Ego
 sanè huic sententiæ facilè subscribo, nam,
 cum B. Virgo non ignoraret, magis gra-
 tam esse Deo virginittatem voto consta-
 bilitam, quàm illius expertem, vt Theo-
 logi omnes docent cum Angelico Do-
 ctore, & habetur cap. beata Maria 27. q. 2.
 non dubitò illam, vt potè Deo magis, ac
 magis placendi sitientissimam, virginittatem
 suam, vt cœlesti sponso gratior, &
 acceptior esset, expresso voto, dum in
 templo aderat, consecrassè. Illud certè
 interest discriminis inter obseruationem
 virginittis absque voto, & custodiam
 illius ex voti religione, quod inter sim-
 plicem donationem fructuum, & libera-
 lem largitionem arboris simul cum fru-*

Etibus; virgo quidem etiam, quæ est absque voto, pulchrum sanè animi, & corporis sui fructum Deo offert, arborem tamen sibi retinet, quam potest alteri donare, cum absq; peccato possit nubendo, viro se tradere; at integerrimam Virgine Mariam, quæ in holocaustum se Deo totam obtulerat, minimè gentium credam quidquã sibi referuisse, sed perfectissimè dum in templo aderat, virginitatè sponso suo consecrassè, fructum, & arborem liberaliter ei donando.

Porro, cum iam Deo auspice, non obscure ostenderit, beatissimam Virginem virginitatis Deo speciali voto consecratè primam inuentricem, atque ad eò inuictissimam Virginum ducem fuisse, reliquum est, virginitatis encomia ad eum usque efferamus, vt ad eam sectandam puellatum animi accendantur, & sub tanta Duce Marianæ militiæ nomen suum dare non dubitent.

Inter omnia virginitatis præconia illud mirum in modum eam extollit, quod Christus Dominus regnum cœlestè virginibus comparauerit: quo in virginum laudem duo potissimum indicauit; Primum est, virginitatem, non terreste munus, sed cœlestè pignus esse: ad quod significandum, Antiqui (vt obseruauit D. Hieronym. lib. 1. contra Iouinianum) alterum signorum cœlestium, quæ sunt in Zodaico, *Virgo* voluerunt appellari; itaque in orbe illo cœlesti virginitatem constituerunt, nuptiis nullum locum dantes, vbi illo non caret Scorpius, nec Cancer. Secundum, comparatione regni cœlorum Christus Dominus aperte satis innuit, virgines, Reges esse; nam præterquam seruire Deo regnare est, illi instar regum speciali corona in cœlesti patria donantur, vt Theologi omnes docent in 4. dist. 49. Atque hinc est, quod Romani (auctore Celio Rhodigino lib. 17. lectiõnum, cap. 19.) regium honorem virginibus deferentes, cū inueterata apud eos vigeret consuetudo, ne quispiam in ter ciuitatis mœnia sepeliri posset, solis

Imperatoribus, & Vestalibus Virginibus, quod omnibus erat interdictum, libenter concesserunt. Extat & aliud virginitatis celebre eucomium, quod Patres, sectatores illius cum Angelis cognitionem habere, frequenter prædicant. D. Hierony. D. Hierony. ad serm. de Assumpt. dixit: *Benè Angelus ad serm. de Assumpt. Mariam mittitur, quia semper est Angelis cognata virginitas;* & D. Gregor. Nazianzen. D. Gregor. Nazianzen. inquit: *An non planè angelicum est, eam, quæ carnis vinculis cum sit alligata, non secundum carnem viuere, sed natura ipsa excelsiorem esse? & in præclaro etiam illo opere, quod de virginitate poetice conscripsit, his, quæ sequuntur carminibus, virginitatem, angelicam virtutem eleganter cecinit:*

*Salve virginitas, diuino tradita dono,
Mater inoffense vite, bona maxima fundens,
Christi pars, & spiritibus sociata supernis,
Ignaris thalami, nam magnus coniugis expers
Est Deus, atque Dei rutilans chorus omnipotentis.*

Non dissimilia paucis verbis dixit D. Cyprianus: *Cum caste vixeritis Virgines, Angelus Dei estis æquales.* atque huc facit, quod titulus Psalmi 44. qui in nostra vulgata in hunc modum inscribitur: *pro his, qui commutabuntur;* Hebræum originale legit: *pro lilijs,* vbi D. Hierony. querens, quæ lilia sint ista, quæ commutantur, respondit, Virgines esse, quæ ob puritatem vite in angelos commutari videntur: ex qua doctrina colligere licet solutionem illius dubij, quare olim Angeli Abraham visitantes, ab eo se adorari paterentur, angelus tamen, qui D. Ioanni Euangelistæ apparuit, non permisit, se villo adorationis genere coli, quin potius volenti illum adorare, continuò ei occurrit dicens: *Vide, ne feceris, conseruus enim tuus sum;* existimo eam fuisse rationem, quod cum Ioannes virgo esset, nõ putauit Angelus, illum sibi esse inferiorè, sed æqualem, & conseruum, & ideo adorationem eius respuit.

¶ hinc

D. Hierony.

Matth. 13.

Theologi in 4. dist. 49. Celius Rhodigi.

D. Cyprian.

Psalm. 44.

D. Hierony.

Genes. 18.

Apo. 22. 9.

Hinc est, quod quia Virgines angelicam vitam agunt, conuersatio earum in caelis est, & ideo Ioannes dixit, se illos uidisse in sublimi monte caelestis patriae comitati agnum: *Vidi, & ecce agnus stabat super montem Sion, & cum eo centum, & quadraginta quatuor millia: quare egregie (vt assolent) D. Gregorius Magnus dixit: Bene in sublimi esse Virgines dicuntur, quia, quod naturam humanam supergreditur, in altissimo virtutum culmine situm est: hęc D. Gregorius: cuius doctrinæ innitens, non ineptè dixerim, continentiam, & virginitatem, montem illum esse, de quo Angelus ad Loth clamauit: In montem saluum te fac: nam, & ipse D. Gregorius in suo Pastoralis id non obscure his verbis indicauit: Sodomanam fugere, est illicita carnis incendia declinare; altitudo vero montium est munditia continentium. Hęc tamen, licet vera sint, minora tamen arbitror esse, quam Virginitatis dignitas mereatur; vt enim acutè dixit D. Petrus Chrysologus: Excellentius est, virginem esse virtute, quam natura, verba eius hec sunt: virginitas hoc obtinet viribus, quod habet Angelus ex natura; Angelus, & Virgo diuinum agunt officium, non humanum; angelicam gloriam acquirere, maius est, quam habere: scite, & sapienter dixit: maius, quia Angelis virginitas naturalis est, virginibus meritoria; Angelis innata, virginibus industra sua, diuina gratia cooperante, conseruata; Angelis vna est simplex virginitas, quia simplices spiritus sunt, virginibus vero duplicata inest virginitas & metis, & corporis, ex quibus tanquam partibus integra componitur; Angelis virginitatis custodia, pugnae, & victoriae expers est, virginibus vero pugnantibus, & vincuntibus virginitatis gloria adscribitur: vnde D. Hierony. (vt refert Glossa super 1. ad Corinth. 7.) dixit: Maior est gloria virginum, quam Angelorum, Angeli enim sine carne viuunt, Virgines vero in carne triumphant. Tandem, etsi in Angelis virginitas laudabilis, longè in virginibus laudabilior, cum illis necessaria, istis spontanea, & libera ob sponsi amorem exi-*

stat. Illud tamen hæc omnia virginitatis præconia longè antecellit, quod D. Gregorius Nazianz. alta mente perpèdens non satis pro dignitate commendari virginitatem, si regno cœlorum, & Angelis comparatur, religiose quadam audacia, partem Christi illam vocitare non dubitauit,

Sic quoque virginitas magni pars inclytæ Christi.

Certè corpus mysticum Ecclesiæ Catholice, cuius caput est Christus, vt dixit Apostolus: *Ipsam dedit caput super omnem Ecclesiam*, variis partibus compactum est, quarum quædam minus dignæ reperiuntur, vt coniuges, aliae digniores, vt viduæ, & continentes; aliae verò multo honoratior, quæ virginitatem suam Deo sacrarunt; vnde D. Hierony. epist. ad Nicolaum: *Coniuges ferro, viduas argento, virgines auro comparauit; & interpretes super Matth. 13. ex tribus numeris ibi assignatis, trigelimum coniugibus, sexagesimum viduis, ceterisimū vero virginibus, tanquam dignioribus assignant: has ergo vocat Gregorius, inclytas partes Christi, alludens ad communem loquendi usum latinorum, qui cognomen, inclyti, strenuis Ducibus, & Victoribus præcipuè accommodare solent; perpetua autem virginitatis custodia, insignis victoria est, quam qui reportant, merito inclyti, seu inclytæ partes Christi, vt loquitur D. Gregorius, appellari mereatur; ex quo fit, quod cum Christus fuerit fortissimus virorum, non possunt virgines, quæ partes eius sunt, non magna fortitudine pollere. Ad id enim significandum, arbitror Salomonem præceptum à Domino habuisse, vt in Templo super columnas quædam lilia in modum coronæ apponderentur: voluit enim ostendere, debere virgines significatas per lilia, iuxta illud Cantico. 2. *Qui pascitur inter lilia, Cant. 2.* fortitudinem, velut firmissimas columnas, induere ad ingentes superandas difficultates, quibus quidem superatis, fulgentissimis coronis eorum capita redimien-*

D. Greg. Nazianz. in carmin. de Virginitate.

Ephes. 7.

D. Hierony.

Matth. 13.

3. Reg. 17.

Cant. 2.

micu-

mientur. Et quidem si rem bene perpendamus, ipsa nominis ethymologia perspicue satis indicat, fortitudinem cum virginitate coniunctam esse: nam si credimus D. Isidoro lib. Ethymologiarum, virgo à *virago* deriuatur, quod virilem, ac fortissimam foemina[m] significat; vel, si malumus D. Thomæ consentire 2. 2. qu. 123. art. 1. ubi vocem virginis, à *virore*, originem trahere putat; id etiam Virginum fortitudinem presertim, quia perfecta virginitas, etiam si per multi eius hostes eam marcescere moliantur, semper suum retinet virorem, & veluti viridis laurus à libidinis fulgoribus animum viriliter præseruat.

Hæc attentè consideranti videbitur forsitan non posse sublimius virginitatem extolli, quam, quod incluta pars corporis Christi sit; at alius illam extollit D. Basil.

D. Basil. Magnum quidem, ut vere dicam, est virginitas, incorruptibili Deo, ut ita dicam, hominem similem faciens. similia dicit Cyprian.

D. Cyprian. De habitu Virginum: Dei imago est, respondens ad sanctimoniam Domini: id est, ad puritatem Dei, quia sanctum, id est, quod purum, seu sine tetra. In eo etiam præcipue virgines diuinæ sanctitatis inveniuntur amultrices, quod terrenis affectibus morientes, soli Deo viuunt, ac perpetuam mentis, & corporis integritatem perpetuo conseruant vnde D. Grego. Nazianzen. beatissimam Trinitatem, primam Virginem appellat, quam in hoc & mentis, & corporis sui integritate virgines solummodo imitantur:

D. Greg. Nazianzen. in carmin de Virginit.

Prima Trinitas Virgo est, siquidem Patre natus Anarcho

Filius est, nec enim Pater ortum traxit ab illo,

Vi potè principium rerum, & vitalis origo, Mox nec humano generauit sanguine natum.

Eccles. 26. Ad extremum (ut paucis multa comprehendam) Sapiens dixit: Omnis autem ponderatio non est digna continentis anime; ergo si virginem incorruptibile cœlum appl-

les, non est digna ponderatio: si cœlesti regno illam compares: non est digna ponderatio: si angelum voces, non est digna ponderatio: si partem inclutam Christi, non est digna ponderatio: si imaginem Dei, non est digna ponderatio: aliquid igitur amplius latentis excellentiæ virginitas continet, soli Deo respectum, quod nos etiam religiosa admiratione suspicere, ac reuereri debemus: vnde, ubi nostra Vulg. legit: *Apprehendite disciplinam*: quædam translatio legit: *Osculamini filium*: alia vertit: *Adorate puritatem, vel virginitatem*: quo non obscure indicat, virginitatem Deo consecratam, tanquam imaginem diuinæ, ac increatæ virginitatis adoratione dignam esse. Quod sanè videtur non ignorasse Imperatorem Iustinianum, qui, vt constat ex § illud in quadam eius authent. nõ solum illius amator existit, dum ait: *Non Imperator enim castitatis sumus amatores, sed & cultores etiam*; vt ipse testatur in l. si qua, C. ad illud in Senat. Consul. offic. ubi ait: *Ipsi pudicitie, iben. quæquam semper colendam censemus*; Atq; hinc mod. natus est, quod Gentiles hanc virginitatis excellentiam adorantes, multipliciter illam coluere, magnosque ei honores detulerunt. nam in primis, vt tradit D. Hieron. C. ad Senat. aduers. Iouinia. Gentiles, ea præcipue ratione Dianam, & Mineruam tanquam Deas venerabantur, quia virgines illas esse certò sibi persuadebant; deinde, vt commemorat D. Hierony. lib. contra Iouin.

Romani tanto honore virgines prosequuntur, vt, si Imperatores in curribus triumphantes, & de hostibus superatis trophæa referentes, Vestalibus virginibus obuiassent, eis de via cedere soliti essent: & merito quidem, quia Virginum triumphus de indomita carne celebrior, ac dignior erat, quam si de hostibus etiam infestissimis exticisset, Salomone dicente: *Melior est patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnatore Urbium*: par igitur erat, vt minor Imperatorum triumphus cederet maiori virginum.

Accedit ad hæc, quod Imperator Iustinianus hanc legem condidit in virginitatis

tatis honorem, ut, cum Virgines nubentur, illorum viri in premium virginitatis arthas illis donarent, ut habetur ex text. in l. res vxoris. C. de donatione inter vitum & vxorem. Rosinus quoque refert, quod, si quæ virginum Vestalium per publicas ciuitatis vias egrediebatur, eadem stipantium caterua, qua Consules, ac summi Romæ primates incedere soliti erant, ipsa magno fastu, & apparatu procedebat. Idem etiam auctor scribit, Romæ moris esse, ut, si quis ad mortem damnatus per publicas vias duceretur, si Vestalem virginem offenderet, ab omni pœna immunis manebat, tantum honoris apud Romanos virginibus exhiberi solitum erat, quod, si in hoc genere argumenti sacra eloquia consulamus, pulchra multa reperiemus, quibus aperte constabit, quantum non solum terrestria animalia, sed & astra cœlestia, & spiritus angelici, immo, & ipsemet Deus virginitatem honorauerint. Reuocate quæso in memoriam quod D. Damascenus tradit lib. 4. de fide cap. 15. nec voraces flammæ ignis tres pueros in camino Babylonis exurete, nec immanissimos leones Danieli quidquam lædere ausos fuisse, quia virgines erant. Mementote etiam illius, quod Patriarchis Ioseph, & Iacob in somnis contigit: nam ille, quia virgo tunc erat, clarissima solis, & lunæ astra visa sunt eum adorare; huic vero ostensa est mirabilis scala à terra vsque ad cœlum pertingens, in cuius summitate Deus ipse sedebat; & per eam Angeli ascendebant, & descendebant; nouit enim Iacob hunc fauorem sibi à Deo virginitatis causa impensum esse; nam, cum postea eadem illa via reuenteretur, amissa iam propter matrimonium virginitate, quanquam inuenit Angelos, non tamen pacificos, sed in modum exercitus pugnantis: & hinc est, quod antea dixerat: *Verè locus iste sanctus est, & ego nesciebam*, nunc verò in hæc verba prorumpit: *Cæstra Dei sunt hæc*: itaque virginitate amissa Angeli solum se ostendunt Iacob velut defensores, ne utiquam

tamen, ut sibi familiares, & ei æquales, velut antea.

Porro iam veniamus ad honores, quibus Deus optimus maximus virginitatem semper cumulauit. D. Augustinus meminit quarundam virginum, quarum vna cribrum aqua plenum manibus continebat, absque eo, quod nec gutta vna ex eo decideret, altera verò ut tradunt Ouidius lib. 9. Fastorum, & Titus Liuius lib. 9. de bello punico, nauim, quæ ex defectu venti ulterius progredi non poterat, zona, qua cingebatur, non minus velociter traxit, quàm si à vento reperetur. Strabo etiam refert, virgines apud Persas Dianæ dicatas super ardentis prunas illæsis pedibus incesisse; quæ omnia ea ratione arbitror, Deum fieri permisisse, ut, etiam apud Gentiles, & Idolorum cultores virginitas in magno pretio haberetur, apud fideles vero in veteri lege hunc honorem contulit castitati, ut ex omnibus Tribubus, solum Tribum Leui sibi eligeret, in quo maximè castimoniam effulgere oportebat; eo, quod diuino famulatu Leuitæ essent mancipati. Quod, ut magis innoscat, obseruandum est, quod, ex duodecim lapidibus, quibus Rationale summi sacerdotis iusserat Deus exornari, tertius erat Smaragdus, in quo (ut tradunt D. Hierony. & Abulensis) sculptum erat nomen Tribus Leui, qui fuit tertius filius Iacob, ut iidem Doctores docent, per quod sine dubio voluit Deus significare, eos, quos sibi maiori vinculo copulabat, castitate, ac animi puritate conspicuos valde esse debere. Smaragdus enim (ut refert Valerianus) castitatis symbolum propterea semper existit, quia, si quis illum secum deferens, venæri valet, continuò rumpitur. Est etiam ad idem obseruatione dignum, quod Leuitia significat, ad illustrandum præsens argumentum non parum accommodata: primò, significat idem, quod assumptus, seu electus, ut notauit Diuus Gregorius super Ezechielem: sanè, si rem altius contemplemur, pretiosiora pignora,

MM quæ

L. v. C. de
huat. inter
vir. & vxor.
Rosinus de
virg. Vest.

Agia. ibid.

D. Damasc.

Daniel. 3.

Daniel. 6.

Genes. 37.

Genes. 28.

ibidem.

Genes. 32.

D. Aug. lib.
de ciui. Dei.

Strabo.

Exod. 28.

D. Hierony.

Abulen. sup.

cap. 28. Ex-

odi q. 12.

Pier. Valer.

libr. 4. de

Smarag.

D. Gregor.

quæ sibi Deus assumpsit, & ex omnibus elegit, virginitate præcelluerunt, vt his verbis acurè adnotauit magnus Pater Hieronymus: *In omni hominum genere optimus virgo fuit, inter homines optimus Christus, hic virgo fuit; inter mulieres optima Maria, hæc virgo fuit; inter Apostolos Paulus, per excellentiam Apostolus dicitur, & virgo hic fuit: inter martyres Stephanus, & Laurentius, & hi virgines fuere.* Secundo significat Leui: *Assistens Deo; scilicet per cogitationem, iuxta illud Pauli: Mulier innupta, & virgo cogitat, quæ Domini sunt: cum enim Virgines sint similes Angelis, non cessant clamare quotidie, vna voce dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus: cuius sanè cantus suauissimus concentus, dulcissimaque armonia angelicos spiritus adedò exhilarat, vt ad illum auscultandum cum summo gaudio accedant, iuxta illud sponsi: quæ habitas in hortis amici auscultant te: quis ergo non miretur, tantam virginum esse excellentiam, vt Angeli dulcissimos cælestis patriæ hymnos, & suauissimos cantus audire assuefacti, Virginum melodiã diuinis laudes personantium attentis auribus auscultare de cælo veniant: quæ habitas in hortis, amici auscultant te? Tertiò Leui, vt tradit Diuus Ambrosius, idem denotat, quod *mem:* adedò quidem Deus sibi complacet in Virginibus, vt quasi Zelotypico amore ardens, velit virgines totas esse suas, totaliterque ab eo possideri, vt verba Iosue satis indicant: *non habebis Leui partem, nec possessionem cum fratribus suis, quia ipse Dominus possessio eius:* vnde, quando iussit Deus populo suo, vt legimus in lib. Numeror. quasdam ciuitates cum ciuibus suis pgnitus euertere, præcepit tamen, ne Virgines, vt potè quæ ad possessionem eius specialiter ratione pertinerent, interimerentur: *puellas tantum virgines reseruate vobis:* ecce, cum in illis ciuitatibus tanta esset statuum diuersitas, solis virginibus, tanquam rei sibi sacræ, hanc immunitatem Deus seruari voluit, vt nemo militum illas lædere, aut contingere auderet, sed sibi soli reseruari: tantum virgines seruate. Atque hinc colligo rationem, ob quam inter omnes cælicolas, soli Virgines deferant scriptum in frontibus nomen IESVS, iuxta illud Apocalyp. *habebant nomen eius scriptum in frontibus suis:* eam (ni fallor) opinor esse, quod specialiter ratione præ cæteris aliis beatis ad Christum pertineant, tanquam peculiaris eius possessio. Vnde, quemadmodum mancipiorum domini solent in eorum maxillis, vel mento, & pastores in ouium velleribus, signum aliquod imprimere, vt ad quem pertineant, dignoscantur; ita Deus Virginibus, quia specialissimo obsequij genere se ipsas emanciparunt, specialissimo etiam sacri nominis IESV notamine frontes eorum præ omnibus aliis beatis condecorari voluit. Illud etiam adnotarim (quod ad virginitatis honorem non parum conducet) Deum olim conquestum fuisse de populo suo, quod mortuas Virgines non defleuisset, variisque eacommiorum honoribus mortem earum non cohonestasset: *Virgines eorum,* inquit Dauid, *non sunt lamentate:* vbi Hebræi legunt: *Virgines eorum non sunt laudate:* ecce volebat Deus, vt Virgines, instar magnorum Principum, tam in vita, quàm post mortem non solum lachrymis, & gemitibus, sed & variis præconiis, ac laudibus eas populus præsequeretur, quæ se totas Deo consecrauerant. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.*

H O M I.